

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesu Christi Homeliae quinquaginta sex, Theorematum
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.

Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIIII

In solennitate apparitionis Domini nostri Iesu Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

tametsi ita loquimur. Non enim solum culpas arguimus perpetratas, sed ne fiant, etiam præmonendo impedire desideramus. Propterè enim plerunque contra vitia prædicamus, ne singularia capitula & reprehensiones crebras facere cogantur, putantes bonis mentibus sufficere vel pro emendatione, vel pro viiiorum evitacione, prædicationem quæ sit ad omnes. Bona enim mens, bona voluntas, non expectat singularem sui reprehensionem: sed mox vbi dixerit in se labem aliquam, vtrid occurrat ut emendetur. Propterea enim prædicationes sunt, ut auditoribus vitia & peccata ostendantur, arguantur, arceantur, emendentur aut caueantur. Atque ideo id est auditoribus ea quæ conueniunt, dici debent. Nam si contra usuras, si contra adulteria, si contra negotiatorum fraudes vobis prædicarem fratres, quid agerem? prorsus nihil. Monachis monastica sunt inculcanda instituta, atque ut sui sint iuris iurandi, quod Deo fecerunt, memores, discantq; spiritu viuere, & mortificatis vitijs Deo vacare instituendi sunt: & quamvis alia fortasse libentius, non tantum fructuosius audiuntur. Si enim in sermonibus forte quispiam tangitur, ut sentiat sibi hæc esse quæ dicuntur necessaria, gaudendum est, quod sermo ociosus non fuit. Sed si bona sit voluntas, locum etiam intueniet vbi quiescat, & gratia Dei accedente fructum producat. Quod si mala sit audientis voluntas, si qui prædicat, si veritatem doceat, absq; culpa est, si auditor scandalizatur, hoc est, si sua obstinatione peior efficitur. Sic enim contigit & Domino Iesu, quod quidem audientes illum scandalizati sunt, quidam abierunt retrorsum. Et nos cum Paulo Apostolo odor sumus vitæ bonis in vita, & odor mortis malis in mortem. Verum, sicut prædicti, non ut hæc ita sint in vobis, hæc loquimur: sed ne tentet vos Satanas, vestram filij imbecillitatem præmonendo erigimus. Cuius ut astutias euadamus, præmuniat quæso nos Iua gratia Iesus Christus Dei & Virginis filius, qui est benedictus in secula, Amen.

IN SOLENNITATE APPARITIONIS DOMINI nostrī Iesu Christi.

Que munera Christo offeramus, & de stabilitate monachorum virtutisq; difficultate. Sermo I.

Obligerunt Magi Domino munera, aurum, thus & myrram. Matth. 2. Quicquid ad historiam festivitatis hodiernæ attinet fratres charissimi satis Euangeliū, cuiusque elucidationes nobis significant. Hoc nobis tantum restat inquirendum, ut quid nobis in his eruditio[n]is proferatur, intelligamus. Tres Magi primitiæ sunt gentium in fide, qui cum muneribus queferunt adorare Deum. Nullam hi re-primitiæ cuperant legem, nullam promissionem à Deo, præter eam quæ Balaam ha-riolo reuelata fuerat: cuius notitia adeos putatur peruenisse, quandoquidē astrorum contemplationi insisterebant. Hi itaque dum stellam singularem, & præter aliarum morem fulgentem ac situatam cernerent, in eius admiratio-ne attiniri, quid per eam significaretur edoceri cupiebant. Quam cum regis esse magni, regis ludorum didicissent, illici eadem duce, & Spiritu sancto trahente, vbi Christus natus fuerat, ad locum peruererunt, offerentes eidem regi

Prædicationis
vitalis
& effectus
qui sunt.

Rom. 8.
Monachi
qualiter in-
stituendi
sunt.

Verbum
Dei prædicā-
tū quā mis-
audiōtes a-
liqui scan-
dalizentur.
Matt. 15.
Ioan. 9.
Cor. 2.
Acto. 1.

regi infantimunera. Chariſimi fratres, nos sumus, qui huc stella duxit, id est, qui diuina gratia nos illustrare, peruenimus. Neque enim aliud quid nos
huc ad Christum pertraxit (si tamen pure Deum quæſiuimus) nihil aliud nec
conuerit, quam lux diuinæ gratiæ, hac sumus vocati, hac etiam sumus trahi
ad Christum. Non igitur iam sumus gratiæ Dei ingrati: offeramus oportet
munera, reddamus vota Domino, quæ diftinixerunt labia nostra. Quæ Caſtitatem, paupertatem, obedientiam, Caſtratem, ut non solum ab omnibus opis
recarnis impolluti, verum etiam à cogitatione & affectione mundi sumus.
Os continueat se à verbis impudicis & scurrilibus, manus atque omnia membra à lasciuia abstineant. Cor à delectatione quacunque carnali tempore.

Atque ut breuiter dicam, proſpigata vnde cuncte atque omnium tam carnis
quam spiritus illecebra, in calitate, in puritate & synceritate templum Dei
sanctum efficiamur. Quam breuis est delectatio, pro qua amittitur aeterna
beatitudo, quam vilis, quam spurca, quam denique nulla? Certum sit vobis

chariſimi, si quis in corde suo ulterius volueret retineat quæ cogitationes luxuria, aut alio quo cuncte peccato mortali, propriea quod consentit in delectationem rei cogitatæ, tametsi opere nolit, quamvis posset perpetrare:
quæ cogitat: sed sponte delectatur, inquam, in delectatione peccati cogitat
peccat mortaliter, & Dei se facit regni exhortationem: secus si iniurias atque cul-
tentes patitur. Vide igitur quanta mundicia velit templum suum servari.

Deus, quando non finit, sed veat sub aeternæ damnationis pena, ne ore, ne
corde, ne mente, neve quocunque alio modo consentiamus peccato, neve
sponte post deliberationem rationis permittamus, ut aliquid sit in nobis
(cuius habemus potestatem) quod amicitiam habeat cum hoste suo, id est,
cum peccato. Omnia namque membra, omnes cogitatus, omnes affectus, po-

manem denique intentionem nostram vult esse in nobis sancta, calta & uo-
da. Videamus igitur nunc, qui consentirunt, quomodo clare exprimunt, si vel
cogitationis delectationem, id est, peccati cogitati amorem ac volupatem
in corde retinuerint volentes, quamvis facienti nullam habuerint voluntati-

em: quia si haberent voluntatem cogitandi, idque propter delectationem
quæ est in re cogitata, quæ res si in Iudeo foret genere peccatum mortale, etiam
delectatio cogitationis voluntaria, erit mortaliss. Porro ipsis qui iniuriis phan-
tatis vexantur carnalibus atque renuntur, magis est ipsa tentatio ad virtutis
exercitium, quam ad peccatum. Quicquid enim contra voluntatem no-
stram tentimus, quamlibet malum sit, nos non inquinat. Itaque Christus munus

impollutæ caſtitatis offeramus. Deinde alterum quod vominus, est pa-
upertas, qua nullius rei dominium aut proprietatem habeamus, sed vsum iā-
tum ad prælati voluntatem mutabilem, & renocabilem. Vnde absque vel-
lacione nulla est monacho copia (nisi administrationem fibi aliquam habet
commisſam, quam bona fide pro voluntate prælati exequatur) quippiam
magno paruive dandi, aut à se alienandi. Alienandi dico, non solum à mona-
sterio, sed etiam à ſeipſo. Quapropter nequaquam absque vitio proprietatis
monacho licet dare vel monacho alteri, vel fratri quicquam sine licentia
quia nullius rei habet potestatem sed tanquam eorum quæ fibi accompa-
na sunt à prælato vsum dimittaxat habet ſolum, ſue fit cibus, ſue potus, ſue
res aliqua quæcunque. Quem vsum si retinuerit, fas illi non erit alteri, quam
præla-

Cogitatio-
nes quando
peccatum
mortale pa-
riant.

Quantam
nobis mun-
dicram Deus
exigat.

Paupertas
religiosorum
qualis fide
debeat.

IN FESTO APPARITIONIS DOMINI.

343

Prælato aut ei à quo insu prælati accepit, reddere, nisi consensum prælati a-
liber habuerit faciendi. Ad paupertatis præterea obseruantiam necessarium
est omnium quæ ad vsum habet, aut quorum vsum habet monachus, esse a- Paupertas
nim l. berum atque alienum, quo paratus sit non solum absque verborum affectio-
contradictione, sed etiam absque animi murmuratione atque tristitia ad ut sit nec es-
præsidentis voluntatem liberè resignare atque relinquere quicquid habet. faria.

Si ita se monachus inuenit coram Deo, is gaudeat & gratias agat quod munus
sanctæ paupertatis Christo offerendum habeat. Porro sealiter se inuenierit, Proprieta-
ut autem recipiatve quipiam sine licentia, aut ut clam velit esse prælato tum quæns
quod tractat, aut ut æquanimiter ferre non possit, si ab eo prælatus aliquid constituent,
tollat, proprietarium non pauperem se cognoscat. Ideoq; poeniteat, & se an-
tequam iudicetur à Domino, corrigat. Tertium quod Deo obtulimus & 1. Cor. ii.
seruare debemus, est obdientia, ut nullius rei contradictionem aut electionē Obedientia
habeamus alia, quæ tā qua diuinæ obtemperandū est, aut prælati (si constiterit) religiorū
voluntati. Hic truncatur omnis tergiuersatio, omnis excusatio, omnis ex- qualis esse
ceptio, quia nudè, plenè ac integrè seruare debemus obdientiam. Non o- Obediendū
portet te monache discutere, quare tibi hoc magis quam alteri præcipia- esse abique
tur, nec quare illud fieri iubeatur, est per se unctandum: sed cauendum magis, & murmure
ne prævaricationis incidas periculum, neve obdientię perdas meritum.
Agendum est potius, vt abnegationis tuae referas fructum. Hoc igitur tan-
tam cura, ut sine murmure & tristitia per te fiat, quod prælatus iusserit fa-
ciendum. O quam fatui sunt & insipientes, qui licet obdiant, cum murmure Conuersio
tamen faciunt, quæ debent. Laborem enim sibi augent, conscientiae hilaritatē morum que
arque serenitatem tollunt, gaudium & pacem cordis à se procludent & fru- statuta nostra, sanctiones q; patrum nostrorum. In quibus cum præcipua sint fit.
conuersationis instrumenta, silentium & solitudo, cum majori dispendio
profectus spiritualis hæc deseruntur. Ostendat mihi quis bonum monachū, Nemo abs-
qui non seruet silentium ac solitudinem. Impossibile est dari. Nam absque filentio & solitudine, is qui ex sua vocatione ea debet obseruare, nemo fieri que silentio
spiritualis. Quomodo enim fieret per diuinam offensam & statutorum suorū & solitudi- transgressionem? Quocirca quisquis hæc contemnit, Deum contemnit, quia ne spiritualis,
suam loquendi libidinem diuino beneplacito & propriæ saluti anteponit, Magis enim eligit Deum offendere, quam homini fratri in transgressione Amicitia
eadem complici non acquiescere. Magis vult gratiam Dei à se, quam homi- contra Deū
nis amicitiam perniciosa (quæ contra Christum, contraque eiusdem bene- conciliata
placatum conciliata est) elongari. quam sit
perniciosa.

Heu infelix quisquis ad transgressiones conuersationis tuae facilis, leuis aut
contumax, quisquis abiecto Dei timore, quæ Deum offendunt tractare, aut
agere non formidas. Quid proderit tibi huius aut illorum fauor aut amici-
tia super Christum non fundata, nec virtutibus, sed tentationibus & trans-

X x

gref-

Errantium
multitudo
non facit
erori patro-
cinium.
2. Tim. 3.

Psal. 125.
Matt. 3.
Luc. 3.

Stabilitas &
perseueran-
tia religiosis
necessaria
qua sit.

Virtus ut
circa diffici-
lia versetur.

Virtus ve-
ra probatio
qua.

gressib[us] conciliata? Nonne cuncta, quibus homo innitur, Deo suo cepto, fallunt, deserunt: nec tunc excusabunt iuuabunt[ur] nos, cum ad Carth[ago] tribunal rapiemur? Non dicere potes: Ego alios sic vidi transgredi. Numquid exempla praua te excusabunt? Aut dicere ne potes? Metuebam persecutione malorum, id est cogebat me illis conformare. Metuebas homines, non metuebas Deum? Nescis quia Paulus te præmonuit: *Omnes qui pie volunt vivere Christo, persequitionem patientur?* Sine ergo ut rideant te alii, sine ut murent. Semina tu interim lachrymas: veniet tempus ut in exultatione metas. Veniet tempus ut tu epuleris ab ubertate fructuum manuum tuarum. Verdi, qui tuam deuotionem spernunt aut calumniantur, in tribulatione maxima erunt. Siquidem quando omnis arbor sterilis excidetur & in ignem mittetur, tunc & ipsi non solum ocia, verum etiam & multo plus malas uita gebunt. Verum illis sicuti sunt relictis, vos charissimi memor[es] proprii vestri, tendatis semper ad perfectionem, nec regredi, sed progreedi semper festinetis. Curate ut odorem sancti feruoris, bonumq[ue] exemplum nouis posterisq[ue] vestris relinquatis, quo in vita vestra non minus, quam in statu tuis legant, quid licet aut quid non licet. Postremo, stabilitatem & pacem uerantiam Deo ita promisimus nos & hoc in loco stabiliri, & in hoc uiuentem genere perseuerare. Propterea nusquam absque transgressione fas est vel in animum admittere cogitationem de mutando loco vel statu. Videant quies contra suam professionem agant, si qui sunt, qui non solum intrasigunt, sed nihil etiam non tentant, mouentes omnem lapidem, ut suu[m] emptionem, rupta loci stabilitate, ad aliud monasterium impetrant. Ut licet minime, qui sua id ausus fuerit temeritate rogare absque graui anima iactura, emissionem huiusmodi sciant impetrasse, neminem videant meliorem inde, sed infirmiore multo factum, propterea quod ante a suis passionibus sit virtus, quodque ea, qua contra Deum & suam professionem sunt imponuntate sua impetraverit, atque id est, qua malè inchoauit, necesse sit postea consummauerit, tamen alieno periculo nihilo doctiores aut prudenter facti suapte voluntate ruere volunt in ignem. Verum vobis charissimi fratres non sic, non sic vobis agendum est: quin potius quod semel Deoprostis, vobis placeat. Atque id adeo, ut etiam quotidie renoueris feruorum bona voluntatis. Impossibile est enim animum stabiliri in aliquo bono proposito, quamdui homo fluctuat, aut se non firmat in uno loco. Faciamus igitur hic, quod alibi necesse foret ut faceremus. Virtus ut virtus sit, necesse est ut habeat laborem, habeat quoque sui persequitionem. Familiare licet virtut, ut quamvis omnem operam nauet, nihil se fecisse, nihil se passum existimet, quemadmodum ediversò peculiare est iniurianti, ut cum bonos carceres premat, se premi clamet, propterea quod boni eorum non contentur iniurianti. In persequitione igitur virtus qua vera est virtus, crescit: qua cesa, deficit. Hoc enim solo pacto virtus probatur, si constans, dum persequitionem patitur, inuenitur. Et clarior quoque inter diuersa nobilior[um] est, inter prospera. Longe enim plura, atque excelsiora sibi merita comparantur quisquis inter malos, quam qui inter bonos bonus est. Nemo tamen frater suos estimare debet malos, licet videat in eis, quae non sint imitanda, sed committat haec diuino iudicio, quamdui eos ex officio non tenetur iudicare. Sed domini

domino stent aut cadant. Ipse interim suam conscientiam custodiat: quam non custodier si vel alios iudicare, vel ex ore aliorum, aut fugiendo vituperium, aut expectando laudem, voluerit habere testimonium. Hoc enim nequaquam securum aut firmum habebit, nisi conscientia, nisi sacra scriptura, nisi denique prælati iudicium consentiant. Tunc enim his testantibus consolari potest seipsum, quod ambulet in lumine, hoc est, in veritate, quod omnibus nobis largiatur Iesus Christus Dei & Virginis filius, in secula benedictus, Amen.

Rom. 14.

Testimoniū unde querendū.

Ioan. 8.

IN EADEM SOLENNITATE.

De stella conditione, Magorumq; fortitudine ac denotione.

Sermo II.

Aparuit benignitas & humanitas Saluatoris nostri Dei, ad Titum 3. Chrysostomi fratres, quomodo Dei gratia potuisset benignior nobis exhiberi aut maior, quam quod idem, qui est index & vindicta noster, factus est nobis Saluator? Antehac Deus vocabatur absconditus, Deus vltionum, Deus exercitum, Deus iudicij, cuius omnipotens nomen eius, nunc vocari vult Psal. 93. Emanuel, Iesus Saluator. Nec hodie quemadmodum olim, cum ad filios Esaiæ 6. Israel descenderet super montem Oreb, audiuntur tonitrua, nec micant fulmina, nec buccinæ clangor metum atque formidinem incutit auditibus, Esaiæ 10. nec prohibetur, ne vel radicem quidem montis accedit quispiam: sed monstratur iucunda lux de celo, nox vertitur in diem, auditur Angelorum iubilus cantantium atque laudantium Deum, dicentiumq: *Gloria in excelsis* Exod. 20. Deo, & in terra pax hominibus bona voluntatis. Mittuntur ab Angelo pastores, & Benignitas fideris ductu aduenient reges ab Oriente. Inuenitur infans quidem parvus, quantu sed amabilis nimis in praesepi, Deus & homo. Non iam gentes nobis impropperant: *Vbi est Deus eorum?* Ecce in terris visus est, & cum hominibus conuersatus Matt. 2. est. Ecce apparuit benignitas & humanitas Saluatoris nostri Dei. Apparuit, & sicut pro omnib. venit, ita omnib. quantu in se fuit, hoc est, quareretib. se benignū ac Tit. 3. più exhibuit. Propterea n. deposita maiestate, in humana natura, in infirmitate, in paupertate, in labore, & afflictione apparuit, in profundissima humilitate vixit, vt nemo sit, qui illū nō requirere audeat, nemo qui accedere me tuat. Adde nūc quāta apparuerit benignitas in gentiū vocatione, quarū hominiū primicias in his Magis gentilitas ipsa Christo misit. Quanta, inquam, pīssimi Dei nostri benignitas, quæ hos Magos, vt stellam obseruarent, monuit: vt inuenirent, ostendit: vt agnoscerent, edocuit: vt sequerentur, inuitauit: & ne cuiusvis potestate metuerent aut tyrannidem, confortauit? Quare magna benignitas, quod illis non angelum, non prophetam, (quos fortasse regos Christi spuissent) sed (quod illis erat familiare, quod illos vtpote Astrologos perstiteret) stellam misit, quæ sua nouitate curiosos in sui admirationem cōuerteret, quæ sua singularitate ad inuestigandum alliceret: quæ denique mirabiliter, sed occulta virtute quadam (quod vel in eius significatione, vel reuelatione discebant) ad sequendum illos attraheret? Mira sane dispensatio: & uenit inscrutabilis sapientia Dei super filios hominum, omnia disponens suauiter: quæ nimirum & hominum & gentium moribus condescendens, omnī sapientia medita-

meditatur operaturq; salutem. Atq; idè Magos hos per ea, quæ familiari eisdem consuetudo fecerat, vocat: Ingens namque ac clarum illis astrum ostendit, quod à cæteris multum maximeq; discreparet, puta magnitudine claritate, situ ac motu. Hoc eos de sua nativitate, qui sidera obseruabant, informavit. Simile aliquid Ascalonitis olim atque Gazenibus legitur factum (arca Dei capta ac circundueta, dum plagam temeritatisq; suæ vltionem quandoq; sentirent ciuitates Philestæ) id quod in ipsorum remedium, eorum diuinii fieri iudicabant, populi que tunc illarum regionum credentes atque ordinabant, Deus benigna condescensione firmauit, diuinantium idolatrarum sententiam approbans. Neque enim maiestate sua putauit magnum, ut vel ibi, quod prophani consultantes definissent, in effectum opera perduceret: quemadmodum absurdum hic non iudicauit, ut astrorum contemplatiis nouo sidere nouam suam nativitatem monstraret. Stella igit Magos, eosq; Philosophos (apud Persas namq; reges erant Philosophi) si præsepe suum adducebat. At postquam adorauerant, postquam munera tollerant, postquam in fide iam roborati erant, non per stellam, sed per gelum illos præmonuit, quo Herodis cauerent infidias. Stella hæc quod nuna de cæteris, sed quædam virtus inuisibilis (quod Chrysoftomo placet) in specie stellæ fuerit, vel inde liquet, quod singulari insolitoq; motu (quod est liquis stellis prorsus incongruum est) ab Oriente in Meridiem ibat. Demet quoque quod in die adeò erat luminosa, quod sole quoque fulgente videtur. Quam lucendi virtutem planè nulla alia stella, sed ne luna quidem obtinet. Vnde de stellis olim creatis, nullam fuisse credenda est. Accedit præterea tertia conditio, quod haud continuè videbatur: sed nunc quidem præcedens iter monstrat & conductit, nunc verò se abscondit, tandemq; iterum manifestans, quo vult, sequentes se perducit. Postremò, quod non excelsa sum habet situm atque motum, sed ad inferiorem aeris regionem descendens, oppidulum monstrat & domum: atque adeò locum ipsum, ubi natus erat puer, quomodo non singularis atque à cæteris disformis stellæ est indicium? Hac enim nulla in excelsa sita stella posset monstrare. Nam in excelsis, quomodo possit tuguriolum illud, quod intrare debebant, monstrare? quandom & oppidulum totum si fuisset monstrandum, stellæ cuius latitudo angustum. Stabat itaque (quod Euangelista ait) supra, ubi erat puer, tam vicini sancè domui, ut quam ex omnibus designaret, non ambigeretur. Verum hoc quidem de stella. Cæterum de Magis quoque quantahos excitârunt deuotio, quanta fides permouerit, non est tacendum. Nam ut tam longinquam allierent peregrinationem, quæ potuisset tantos viros alia ratio permouisse, nisi deuotio, qua aliquid numinis credebant in infante, cuius tam singulariter videbant stellam in cœlo? Neque enim, quem quærerant, suz, sed alienæ ex gentis rex futurus: quare nullum fauorem, nihilq; temporalis gratia potest hic venari. Accedit, quod nec patrem puer hic habebat regem temporalius regnante: quem si habuisset, potuisset planè suspicari, quod in gratiam patris honorare voluerint filium. Aut si Christum in regia maiestate, ingenuitate etate conspexissent comperitanter, suspecti fortasse haberentur, quod ad conciliandum huius sibi fauorem amicitiamq; copulandam voluissent adulari. Iam verò, cuius patrem nesciunt, aut fabrum bonum Joseph pater in pao

1. Reg. 5.

Chrysoft.
Stella Magis exhibita conditiones quas habuerunt.

Magorum deuotio & fides cuiusmodi fuerint.

Magorum intentio recta ut succidit.

In pauperis matris gremio latentem, nihil fastuosum, nihil magnificentum ibi cernunt, hunc tamen credunt, hunc venerantur, hunc salutant regem. Quid, ibidem Magorum fortitudine quanta fuerit. Ad quod ad alienam gentem veniente, ciuitatemque regiam intrantes, cuius rex etiam tum viuebat, praestoy aderat, illo tamen quasi spreco, non metunt de alio nouo rege nato sciscitari? Vbi est, inquit, qui natus est rex Iudeorum? Quomodo non mille mox gladios à Magi contra vos metuitis nudandos, ibidem. qui audetis alium præter eum, qui tunc regebat regem nominare? Iam vero non solum nominare audebis, sed, *Venimus etiam*, dicitis, *adore eum.* Unde hic vobis animus, unde haec fortitudo, nisi ex fide & devotione? Credebat puto ab hoc, quem puerum quærebant se posse defendi. Nec eos fecerit opinio. Postremo, ut omnino certum sit sola fide atque devotione attractos, mox ubi adorauerant, & munera obtulerant, quasi peracto negotio (pro quo tanta terrarum spatia fuerant emensi) ad propria redierunt. Nihil scandalizati Domini infantia, nihil eius paupertate auersti, crediderunt regem, cuius insignia regni nulla viderunt. Obtulerunt munera ei, quem an denud essent in terris visuri, ignorabant. Si tanta fides animauithos, ut apud alienam gentem neque tumultum populi, neque persecutionem expauescerent regis tyranii, sed liberi, *Vbi est, qui natus est rex Iudeorum,* dicere? quanta putatis illos constantia, quanto zelo suæ genti postea prædicasse ut ciuium suorum magistri & testes fierent Christi, idque potissimum, cum & post stellam ducem Prophetarum interim testimonia didicissent, & in somnis præmoniti, ab Angelo accepissent eruditorem? Videte quæ in iustæ gentium fidem (vapotè quæ Iudeorum erat futura præstantior) hi viri fide insignes præfigurarunt: merito propterea à nobis quoque honorandi, quos nō tam sapientia & gloria mundi spectabiles quam fides (qua per longa terrarum spatia Christum querunt) fecit præstantes. Verum, quanti est facienda horum, qui de remotis terra finibus adueniunt, deuotio, tantum naufraganda planeque execranda est Iudeorum tepidas, qui nec ad Magorum pietatem, nec ad fideris nouitatem, quam ex nec ad proprij testimonij sui (quod ex libris producunt) veritatē, de loco suo cranda sit. sunt moti, ut vel curiositate discerent, quis esset rex, qui illos liberare venisset. Pensamus nunc fratres charissimi, utrum Magorum videlicet seruorem, Magorum an ignauiam Iudeorum malimus imitari. Decet nos (ni fallor) Magorum inferuor imitari seruorem, ut nos quoque, quæ in Dei nostri cultum sunt, promptamente hilariisque corde offeramus. Torpor hinc abscedat omnis, abscedat ignavia, abscedat tepidas, abscedat infipidas, abscedat amaritudo: ut quæ diuina sunt, nos delectent, & in opere Domini feruentior sit, plusque cupiat voluntas, quam facultas possit. Deuotio exuperet vires, nec alia adhuc nos moueat ratio, quam diuinæ ut placeamus voluntati, diuino ut obtemperemus beneplacito. Magi haud dubium in fide se ipsis continue perfectiores gaudebāt, quod non frustra tanto labores insumpserint, & quem hominem videbāt, Deum adorant.

Nos quotidie in altaribus charissimi Christum inuenimus. Ibi adoramus, ibi noua quotidie deuotione ipsum salutemus, ibi munera, id est, nos ipsos, hoc est, quicquid sumus, quicquid valemus, quicquid habemus, siue in bonis naturalibus, siue gratuitis, ab ipso nos accepisse cognoscamus, ipsi pleno

corde denuo offeramus in omne eius beneplacitum: eodem praestante, quicquid
Patre & Spiritu sancto viuit & regnat benedictus in secula, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

*De tribus Magorum muneribus mysticis, & triplici myrrha.
Sermo III.*

Obtulerunt Magi Domino aurum thus & myrrham. Matthæi 2. Magna b
die charissimi est festivitas, qua primitæ gentium ad agnitionem filii
Dei vocatæ eidem (licet infanti atque in matris gremio residen-
ti) munera plena fide obtulerunt. Quorum non solum, ut illuminatione gra-
tulemur, verum etiam imitemur devotionem admoniti, salutemus matrem
gratia, dicentes: Ave Maria. Obtulerunt Magi Domino aurum, thus & myrram.
Sancti igitur viri isti, quos vocatio superna à regionibus longè distans ad Christum visitandum, adorandum, honorandum, muneribus attraxit,
sicut ipsi vniuersarum gentium, ex quibus sibi Christus elegit Ecclesiam, il-
luminandarum tenuere figuram, ita eorum munera, quid offerre debeamus,
mysticè nos instruant. Ipsi obtulerunt aurum, thus & myrram. Nos vero
fratres à diuersis regionibus aduocati, & ad Christum hic adunati, stude-
mus eadem quotidie offerre Christo, quæ semel ipsi obtulerunt. Principio
offerendum est aurum. Per aurum intelligi charitatem quis nesciat? Neque
enim dissonat, quod in Apocalypsi ciudam suadet emere aurum igninum,
ut Deo locuples fiat: quandoquidem diuitiae nostræ emnes (de internis enim
loquimur) in sola astimantur churitate. Tanto namq[ue] vnuquisq[ue] perleior,
 tanto sanctior, tanto Deo acceptior, tanto deniq[ue] meritis est dicitur, quanto
charitate est maior. Crescente enim charitate, crescunt reliqua etiam virtu-
tes: quemadmodum illa decrescente aut deficiente, deficitur. Ceterum, sine
charitate nullam esse virtutem, nullum meritum, vel ex Paulo ad Corin-
thios manifestissimum est. Est igitur auri oblatio necessaria, ut quicquid of-
fertis aliud, quidquid agitis, non sine auro offeratis, hoc est, nihil vos ad age-
dum moueat, quam charitas, nullus respectus ad proprium commodum,
sive id spirituale, sive naturale fuerit, sed pure (ut ita dicam) intentio pla-
cendi Deo.

Aurum my-
stice chari-
tas vt sit
Apoc. 3.

Nihil sine
charitate
meritorum
I. Cor. 3.

Croesus

Cant. 8.
Eccle. 2.
Vt in aurum
transfor-
mari debeat
Romi 8.
Thus my-

Fertur Crœsus auri appetentissimus optasse ut qui cquid tangeret, vertere-
tur in aurum. Ego vobis non minora opto charissimi, ut quicquid corde fa-
gitis, quicquid cogitatis aut desideratis, fiat aurum, id est prodeat ex charita-
te. Hoc inquam, opto, hoc vobis precor, & vt pro illo nitamini, suad o, quo
vestrum nemo sit, qui non in omnibus pure querat Deum, & extra hunc ali-
ud nihil intendat. Sit in vobis fortis vt mors dilectio, extra se alia omnia destru-
ens & consumens. ipsa vero à nullo vincibilis aut corruptibilis, qua tanquam
aurum in igne probati nunquam deficiatis. Quippe quos neque tristia neque
læta possint separare à charitate, quæ est Christo Iesu, & iam non modo au-
rum offeratis, sed aurum etiam ipsi sitis. Altera est oblatio thuris, quam of-
ferre debemus Christo. In thure denotionem intelligimus, quæ suavis ac pa-
dens.

IN FESTO APPARITIONIS DOMINI.

3; 1
fice ut de-
uotionem
designet.
Cant. 4.

VI

dendi se in omnia, quæ ad Dei pertinent honorem. O quam velociter ascen-
dit hæc virgula fumi ad Deum, quam suauiter olet in conspectu Domini,
quam benigne à Deo respicitur, quam potenter illum placat, qui ex sua na-
tura vult misereri: quam dulciter allicit eum, qui sua sponte, ubi receptorē
inuenierit, se effundit: quam violenter denique eum trahit, qui præ dulcedi-
ne bonitatis continere se nequit. At è diuerso, quam abominabilis est tempor
indeuoti cordis, qui Deum à se auertit, & eidem nauseam prouocat. Hic est
eorum, qui pacem & requiem querunt in creaturis, qui naturæ commoda
obseruant, qui stant in seipso, nec suis desiderijs ac sensuum oblationibus
moriuntur, sed cum priuato amore Deo seruunt. Quare licet, quæ faciunt,
bona sint, ea tamen semper potiora ac chariora habent, quæ ex propria vo-
luntate nascuntur. Sua magni aestimant, iudicantes aut aspernantes aliena.
Hi parum habent de sui abnegatione: atque ideo thus eorum inquinatum est,
deuotio impura. Verum hi valeant cum suo tempore. Vos dilectissimi quic-
quid agitis, cum feroce & animi alacritate agite. (Hilarem enim d. torem di-
ligit Deus) vt ex thure deuotionis vestræ, suavitatis odor ad Deum ascendat,
simulque vos reficiat, & proximos, vestros recreando ad Deum trahat. Sar-
gate pietatus odorem, & bonæ ædificationis exempla alterutrum ingerere,
viciusimque recipere. Atque si quid minus fortasse ad huius thuris cremati-
onem, quod cordis vestri prunas debeat excitare, in viuentium conuersati-
one cernitis, ad sanctorum precedentium, potissimè autem ad Christi exem-
pla recurrите. Horum vitam inspicite, & fragrantissimæ sanctitatis odorem Christi &
spiritu haurite. Haurite, inquam, & intra vos ita per imitationis studium sanctorum
trahite, vt ex vobisipso postea proximis vestris idonei sitis deuotionis thura gesta sedulò
cocreare. Sentiant vobiscū viuentes, quod non ignauiter, nec sine fructu san-
ctorum vitam didicistis. Sic legite, sic audite, vt imitandum semper aliquid daque, fint.
in cor velutrum reponatis, Ad hoc iuuat, interdum signum sive (vt ita dicam)
memoriale exterioribus oculis a ponere. Ut quotiescumque illud præteritis
proposita virtutis admoneamini, vt vel imitandi recalcet desiderium, aut
certè gemitus enascatur, quod ab huius virtutis fragrantia adhuc tam dispa-
res, tam distantes, tam denique etsi alieni. Anhelate tamen, vt ad hanc ob-
lationem thuris pertingatis. Quam reuera mirum in modum felix est, quis-
quis interno ac iugi desiderio ad Deum feruet, quisquis animo semper para-
to aduolat, quisquis prompte sese offert ad quærendum ac diligendum
Deum, & ad quæcunque alia, quæ ad eius attinent honorem, cultum ac bene-
placitum. Verum, id faciat oportet pure propter Deum, non propter dona Quanta pu-
non spe præmij, non metu peccarum, non etiam propter gratias, aut aliud, ritate nitore
quodcumque (quod tamen in incipiente toleratur) ab eodem recipiendum debet in-
aut habendum, quod non est Deus, sed, vt dixi, sine ullo respectu sui ipsius, tentio no-
nude, pure, ac simpliciter propter ipsum. Rarissima est hæc deuotio, cui tam
casta, simplex, pura, deiformisque insit intentio, vt nulla ex parte homo
querat seipsum.

Tertia est oblatio myrræ: quæ vel ideo nouissime recenso, quod sine au- Mirtha
ro ac thure recte nunquam offertur. Per myrrham enim amaritudinem mysticæ
mortificationis intelligimus, qui sine charitate & deuotione nunquam per- quæ sit.
ficitur. Siue enim patimur, siue operamur, si in Deum ex charitate id non re-
ferimus,

Nihil esse
sue charita-
te Deo ac-
ceptum.
Mirtha tri-
plex Christo
offerenda
quæ.

Mortifica-
tionis diffi-
cultas quæ-
ta.

Quid in-
terit inter
sentire & a-
mare dele-
ctationes.

Creaturis
quomodo
venundum
sit.

Seconda
myrra
quæ sit.

Voluntatis
proprie-
mortifica-
tio quæ.

feremus, laborem frustra insumimus. Sæpe enim huiusmodi opera, quæ
uis de genere sint bonorum, & speciem præterea pietatis habeant, si tam
ex charitate non prodeunt, adeo sunt inquinata, adeo corrupta, ut etiam
præclararum vlticium metu non careant: tantum absit, vt laude aut premio
donentur. Est autem, quæ Christo offertur, myrra in triplici differentia.

Prima est voluptatum ac delectationum sensibilium abdicatione, abnegatio-

quæ desideriorum priorum, & mortificatio priuati amoris. Hæc nō o-
tet cætera omnia virtutem inde, hoc est, ex priuato amore nascentia, rescindat

ac mortificare, alioqui Deum non inueniemus. Amarum est affixa relinque-

re, amarum est contra scipsum pugnare, amarum est amata abijcere, amar-

um est desiderata sibi interdicere, atque amorem ipsum in se persequi vidosum,

amarum est, quod delectat, subtrahere, quod molestum est, sibi p̄si inge-
ra.

Et tamen hæc est myrra, quam offerri oportet, & neq; ad dextram neq; ad

sinistram declinare. Est itaque myrra amara & rauco amarior, quanto de-
lectatio ad creaturam ante in te fuerat major. Sed dicit aliquis: Quomodo

vt sine delectatione viuā, potest fieri? Nunquid non edendum, nunquid non
bibendum est? & quid esurientem aut sitiensem æque delectat, ac cibis au-

torum? Sic dum frigore lædor, quomodo absque delectatione calidam? Non
video, si natura manebit natura, quomodo hæc corporis commoda, sine

quibus non viuitur, nullam etiam infra necessitatibus metas admissa adferant

consolationem. Respondendū, longissimo à se distare intercalio, delectatio-

nem querere seu amare, eamque ad interna recipere: super hac item gauder,

consolari aut requiescere, quæ omnia prohibita sunt à Deo. Et delectationem

sentire quidem propter creaturas humanæ infirmitati necessarias, non tu-

men amare, hoc est, creaturis vi propter necessitatē, licet nō sine delecta-

ne, non tamen propter delectationem. Quia alia nō restat euadendi via, quia

vt creaturis necessarijs utramur, quomodo creatæ sunt, ad finem, ad quem

creatæ sunt, id est, ad naturæ sustentationem, siue delectent, siue non delectent.

Itaque delectatio in exteriori sensu si versatur, ibi maneat, id est, ad interio-

ra non recipiatur. Nec ibi maneat ut quietescat, aut ibi fouetur: sed ibi man-

eat, hoc est, interiora non penetrat, sed cum actu præterfluat & transeat, as-

que ita pereat, ut huius etiam memoria & imago, si possibile est, ad mem-

tem hominis non pertingat. Moriēdum igitur est delectationi creaturarum,

ut non queratur, non ametur tāquam aliquid propter se delectatio. Non aut

propterea moriēdū est casto vltiū creaturarū. Vnde quia sine creaturis viu-

re nequimus, si in hartū vltiū delectatio non quæsita, non vocata occurrat, sen-

tiantur quidem, sed quasi nō sentiretur, sentiantur, id est, sentiantur foris in sensu

exteriori, & intus nesciat, id est, non ametur, nec super ea gaudeat. Crea-

rum, non solum delectationi vitiæ, verum etiam naturali ut moriatur,

conādum est: imo cuicūque etiam consolationi extra Deum abrenunciandi,

& omnia, quæ sub Deo sunt, superanda atque supergredienda: fint dona co-

solationes ve à Deo, fint amicitia honestæ & familiaritates cum sanctis Dei

hominibus, fint ve alia quecumque in inferiora Deo, in quibus omnibus neque

gaudendum neque quietendum est, sed in solo Deo. Ad quæcumque alia, vlti-

num vltimum, sunt destinanda. Indeliquerat, quod volebam pro altera spe-

cie mortificationis dicere, videlicet ut non solum delectationibus abrenun-

cie,

cier, sed desiderijs etiam ipsis habendi moriatur homo, ad omnia paratus, & in utramque partem resignatus: ad habendum scilicet & ad carendum, ad operandum & quiescendum, ad aduersa & prospera recipienda, quasi is qui non habet opinionem nec propriam voluntatem, sed nutu atque ductu regitur alieno, hoc solum putans optimum, quicquid sua, hoc est, propria voluntate non fuerit enatum, ut in omnibus abnegatio sui habeat in eo locum. Itaque studet mori omnibus desiderijs, quae ex priuato nascuntur amore, & soli diuinæ prouidentiæ sese credit, huicque innitur. Hinc tercia species mortificationis appetit, quando etiam in his, vbi querit Deum, & quæ secundum Tertia myrra probatissima quæ.

IN EADEM SOLENNITATE.

*Detriformi Ecclesia statu, alijsq; varijs per munera Magorum significatis.
Sermo IV.*

A pertis thesauris suis obtulerunt Magi munera, aurum, thus & myrram. Matthei II. Si venerabilium Magorum fratres charissimi confidemus studium, vigiliam, fidem, laborem, pietatem, munificentiam in Iesu, magna nobis oboritur confusio, quod hi vni suæ gentis crediderint vati, propter unicum oraculum solliciti stellam expectauerint, sequuti fuerint, Christum quæsierint, eumque infantem ac pauperem, & in loco admodum inuenientes, adeo scandalizati non fuerint, nec repudierint, ut adorarent etiam, muneraque eidem obtulerint. Nos vero post innumera Prophatarum

Yy

phatarum

phararum vaticinia, post Euangelij testimonia, post quotidiana deinde in onita scripturarum, & inter beneficia innumerā, quæ perinde nobis Christianū prædicant, aridi & desides manemus. Itaque sermonem factus, quo cuiuspam possim aut tente m oblectare deuotionē, sed ne ordinis vno preteriisse consuetudinem, quanto lectio nes hodie fuerunt prolixiores, to breuius ego dicam. Igitur prætergrediens Balaam vaticinum, delectum, Magorumque tacens legationem, eorundem item deuotionem, pudicum, adorationem, cultumque, de munera significatione, hoc vnum cam. Sicut hi tres Magi (quod nostis) ut pote primitiæ gentium in his cibus se puer Iesus, post reuelationē sui pastoribus Iudeis factā, cognoscant adorandumque exhibuit: sicut, inquam, hi Ecclesiæ ex gentibus conuersam significabant: ita tria eorundem munera, tres illos sanctiores Ecclesiæ status, seu viuendi ordines, quibus conuersa gentilitas Deum fore hominē tura, præsignabant. Sanctiores, inquam, non officij genere (neque enim prælatorum aut sacerdotum nunc excellentiam statuimus prædicare) præminentia vita. Sunt autem hi Martyrum, Virginum, Monachorum, quos non aliter sane ac tria nobilissima munera nunc regi suo offert Ecclesia ex gentibus conuersa.

Numer. 24.

Lucæ 2.

Magi tres eorumque munera quid mystice designantur.

Status Ecclesiæ sanctiores tres qui sint,

Proue 17. Eccle. 2. Roman. 8.

Martyres sancti cur recte per aurum designantur. Sapient. 3.

Martyrem quid efficiat. Gene. 4. Marc. 6.

Martyres etiam hodie in Ecclesia non deciduntur.

Psalm. 48. Martyrium spirituale quod sit.

IN FESTO APPARITIONIS DOMINI.

355

VI

terest, subita violentia quis morde necari, an diu patiendo, vitamque quasi exhauiendo consumit. Taceo nunc defiones, iniurias, metum, exilia, persecutions, honorum temporalium (& quod his grauius est) famæ spoliaciones, quæ hodie ab hæreticis Lutheratis boni patiuntur Christiani, & præcipue monachi: vnde vitam ærumnosam, ac velut infamem agere coguntur, cui puerique mortem præferrent. Prætereo quoque alia martyrij genera, quibus sine ferro coronam comparari posse astruunt diui Gregorius & Bernardus. Hactenus de martyribus. Alterum Ecclesiæ munus, quod Christo, offertur, status est virginum, in thure præsignatum. Siquidem gratissimum Deo spirat odorem cädida virginitas. Scrutant Plinius & alij, arbores thuris pro fructu & gummi colligendis non incidi licere apud Arabes, nisi à sacris sacerdotibus & religiosis: & hoc eo tempore, quo à mulierum complexu sint impolluti, siquie virtutem thuris fieri meliorem: quod quantu huic nostro intellectu fauatur, facile est videre. Accedit, quod thus sicut contusum in ignem ponitur, vt & odoris fragrantia fætorem repellat, cerebrum confortet, & fluxum humorum restringat: ita virginatem, ne vana sit, expedit tribulatione tundi, & in puluerem, id est, in humilitatem, vt modica sit in oculis suis, redigi, igne que deuotionis, hoc est, charitatis feroire cremari, vt libidinis fluxum exinguat, cerebrum, hoc est, rationem (quam luxuria brutaliter efficit) confortet, ac boni odoris exemplo, seu fama alias reficiat. Vbi hoc quoque considerandum, quod thus in arbore nouella candidior est, in veteri efficiacior, quod quantum conueniat virginitali, que in adolescentia pulchrior ac gratiosior, in senibus vero solet esse perfectior atque feruentior, quis non vedeat? Veruntamen in utrisque haud dubium rarum valde, sed longe preciosissimum Ecclesiæ munus. Postremo, per myrrham Monachorum genus, quod in pœnitentiali est vita constitutum, intelligitur, quodque mortificandis passionibus, restringendisque affectibus insistit. Siquidem huius virtutis professores mundo penitus student mori, & Christo consepeliri. Vnde gneatur. liquet, vt quisquis illorum ad hæc non admittitur, certum esse quia monachus non est. Et heu quotus hodie est, qui mortificandis passionibus: imò qui non potius fouendis proprijs voluntatibus totus insistit? Inter cœnobitas igitur validè pauci veri sunt, quibus sanctum hoc nomen solitarij, atque plangentis siue tristis, ex opere & bona actione conueniat. Vides alios monasticum habuum portare (& qui se etiam non paucis perfectiores estimant) ad chorum ire, & ceremoniarum onera veluti asinos saccos portare: de mortificatione vero vitorum, de interna vita, de spiritu, de eleuatione ac unione mentis cum Deo, parum aut nihil sentire. Verū, reuertamur ad propositum. Dixeram tres Ecclesiæ status ordinesve his tribus Magorum muneribus significari. Probe quidem: Veruntamen licet tria hæc munera in tribus statibus, quasi tribus ordinibus Ecclesiæ distinctim Christo offerantur, nihilominus tamè à quouis homine singula simul Deo possunt offerri. Nam quisquis per charitatem ita heret Deo, vt nulla illum tribulatio soluere, nulla aduersitas deijs. Quomodo cere, nulla tentatio possit corrumpere: hoc est, quem neque mors, neque vita, neque instantia, neque futura, neque cetera quæ Apostolus enumerat, possunt mystice separari a charitate Dei, que est in Christo Iesu: hic profecto surum Deo offerat. Roma.8.

Yy 2 pur-

Thus quomodo mysticè offerendum sit Deo.

1. Thess. 4.
Myrrham quomodo quis mystice
Deo offerat.

Vota monastica qui Magorum tria munera
designant.

purgatisimum. Idem si voluptatibus carnis & sensualibus delectationibus (quatenus temperanter fieri oportet) abdicatis, sciuerit creaturis ad solum necessitatis ministerium vti, sciuerit quoque vas suum possidere in sanctificationem & honorem, non in passionem desiderij, castam interea ac munera Deo vouens animam, thus candidum odoriferumq; credendus est obtulisti. Qui si denique proprias non modo voluntates sciuerit mortificare, verum etiam consilia & iudicia sua contempnere, carnem affligere, alterius iussionibus subiici, alieno consilio intrepidus inniti (quod alioqui tum doctis, tam deuotis haud exigua est pugna) proculdubio sanctæ mortificationis myrram exhibit Deo. Addendum postremo (vt etiam nobis non nihil tribuanus hæc tria munera tribus in religione monastica respondere votis. Siquidem per votum pauperratis non modo aurum, sed etiam mundum offertum Deo vniuersum, quippe qui posthabitum omnibus, soli Deo innitimus, nihil de hoc mundo, quatenus ad dominium respicitur, habentes, & in Christomonnia, hoc est, nihil extra ipsum concupiscendo possidentes. Porro per voti castitatis, quod dictum est, offerimus thus. Myrrham vero per obedientiam votum, per abnegationem nostri & omnimodam mortificationem. Quoniam utinam sicut à nobis exigentur districte, ita fideliter soluamus & devotè, præstante Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, & men.

IN SOLENNITATE PURIFICATIONIS BEATÆ MARIAE SEMPER VIRGINIS.

Cuiusmodi esse debeamus, ut Christum intranos digni simus suscipere.
Sermo I.

Cantic. 4.
Luc. 1. & 2.
Humilitas
Mariæ virginis quanta.

Humilitas
Iesu quanta.
Luce 2.
Leuit. 12.
Leuit. 17.

A&tior. 1.
Matth. 11.

Accepit puerum Iesum Simeon in vlnas suas. Luc. 2. Cum sanctum Euanglium nobis nocte legeretur, nullum nostrum arbitror fuisse fratram charissimi, quem non humilitas pudicissimæ Virginis, subiectio & obedientia Iesu infantis, alacritas deniq; & deuotio sancti Simeonis, ad compunctionem mouerit: quandoquidem virgo mundissima tota pulchra, & uita semper immaculata, sine viro fecunda, sine dolore puerpera, & post partum manens integra, vt alia quævis mulierum, & qua fontem generat claritatis & puritatis, velut immunda, purificationis compleuit ritum: sed nullo volens gaudere priuilegio sanctitatis, nulla præminentia fieri singulari nulla prærogativa cæteris haberi præstantior, sed inter alias mulieres peccantes, corruptas & immundas, vt illarū una nō erubuit reputari. Deinde filii Dei humilitatem, subiectiō & obedientiam quis non miretur? lamprissimè perinde ac si peccator esset, voluit circuncidi, quum legi non tam esset obnoxius, quam à peccato fuit alienus. Hodie vero, & vt peccator per hostiam expiari, & vt seruus quinque voluit scilicet redimi. Sic iam primum ingrediens mundum, viam humiliationis non tam sermone, quam opere voluit docere. Atqui verbo quidem tacuit infantulus, quod exemplo nūquam non praedicauit. Discite, inquiens, à me, quia misericordia sum, & humile corde. Ceterum, has meditari tametsi multum ad profectum nostrum attineat, tamen quasi supra virtutem est nostram tantam Saluatoris perfectionem imitari. Quantumcunque